

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

11 päivänä marraskuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kuluttajansuoja – Direktiivi (EU) 2015/2366 –
Maksupalvelut sisämarkkinoilla – 4 artiklan 14 alakohta – Maksuvälineen käsite –
Henkilökohtaiset monitoimiset pankkikortit – Lähimaksutoiminto (NFC) – 52 artiklan 6 alakohdan
a alakohta ja 54 artiklan 1 kohta – Käyttäjälle annettavat tiedot – Puitesopimuksen ehtojen
muuttaminen – Hiljainen hyväksyminen – 63 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta –
Maksupalveluihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet – Pienmaksuvälineitä koskeva poikkeus –
Soveltamisedellytykset – Maksuväline, jonka käyttöä ei voida estää – Nimettömästi käytetty
maksuväline – Tuomion vaikutusten ajallinen rajoittaminen

Asiassa C-287/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Oberster Gerichtshof (ylin tuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 25.1.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 5.4.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

DenizBank AG

vastaaan

Verein für Konsumenteninformation,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan ja N. Jääskinen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Krausenböck,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.2.2020 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- DenizBank AG, edustajinaan G. Ganzger ja A. Egger, Rechtsanwälte,
- Verein für Konsumenteninformation, edustajanaan S. Langer, Rechtsanwalt,
- Tšekin hallitus, asiamiehinnään M. Smolek, J. Vlácil ja S. Šindelková,
- Portugalin hallitus, asiamiehinnään L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, S. Jaulino ja G. Fonseca,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Euroopan komissio, asiamiehinään G. Braun, T. Scharf ja H. Tserepa-Lacombe,
kuultuaan julkisasiamiehen 30.4.2020 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta 25.11.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366 (EUVL 2015, L 337, s. 35) 4 artiklan 14 alakohdan, 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan, luettuna yhdessä 54 artiklan 1 kohdan kanssa, ja 63 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Itävallan oikeuden mukaan perustettu yhtiö DenizBank AG ja Verein für Konsumenteninformation (kuluttajavalistusjärjestö, Itävalta; jäljempänä VKI) ja jossa on kyse sellaisten sopimusehtojen pätevydestä, jotka koskevat erityisesti lähimaksutoiminnolla (Near Field Communication) (jäljempänä NFC-toiminto), jota kutsutaan yleisesti kontaktittomaksi maksutoiminnoksi, varustettujen henkilökohtaisten monitoimisten pankkikorttien käyttöä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 93/13/ETY

- 3 Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (EYVL 1993, L 95, s. 29) 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- a) ’kohtuuttomilla ehdoilla’ 3 artiklassa määritellyjä sopimusehtoja;
 - b) ’kuluttajalla’ jokaista luonnollista henkilöä, joka tämän direktiivin kattamia sopimuksia tehdessään ei harjoita ammatti- tai liiketoimintaa;
 - c) ’elinkeinonharjoittajalla’ jokaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tämän direktiivin kattamia sopimuksia tehdessään harjoittaa joko julkisen tai yksityisen alan ammatti- tai liiketoimintaa.”
- 4 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Sopimusehtoa, josta ei ole erikseen neuvoteltu, pidetään kohtuuttomana, jos se hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.

– –

3. Liitteessä on ohjeellinen luettelo, joka ei ole tyhjentävä, niistä ehdoista, joita voidaan pitää kohtuuttomina.”

5 Mainitun direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja.”

6 Saman direktiivin 8 artiklassa säädetään, että ”jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa tämän direktiivin soveltamisalalla perustamissopimuksen mukaisia tiukempia säännöksiä varmistaakseen kuluttajalle suojelun korkeamman tason”.

7 Direktiivin 93/13 liitteessä, jossa on ohjeellinen luettelo, joka ei ole tyhjentävä, ”ehdo[ista], joita tarkoitetaan [kyseisen direktiivin] 3 artiklan 3 kohdassa”, olevan 1 kohdan j alakohdassa mainitaan ehdot, joiden tarkoituksena tai seurauksena on ”elinkeinonharjoittajan valtuuttaminen muuttamaan sopimusehtoja yksipuolisesti ilman pätevää sopimuksessa mainittua syytä”. Kyseisessä liitteessä olevassa 2 kohdassa määritetään mainitun j alakohdan soveltamisala.

Direktiivi (EU) 2015/2366

8 Direktiivillä (EU) 2015/2366 kumottiin maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta 13.11.2007 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/64/EY (EUVL 2007, L 319, s. 1) 13.1.2018 alkaen.

9 Direktiivin 2015/2366 johdanto-osan 6, 53–55, 63, 81, 91 ja 96 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(6) – – markkinatoimijoille olisi turvattava tasapuoliset toimintaedellytykset, mikä antaa mahdollisuuden laajentaa uusien maksuvälineiden markkinoita ja taata kuluttajansuojan korkea taso näiden maksupalvelujen käytössä koko unionissa. Tämän odotetaan lisäävän koko maksujärjestelmän tehokkuutta, laajentavan maksupalvelujen valikoimaa ja lisäävän maksupalvelujen avoimuutta sekä vahvistavan samalla kuluttajien luottamusta yhdenmukaistettuihin maksumarkkinoihin.

--

(53) Koska kuluttajat ja yritykset eivät ole samassa asemassa, nämä ryhmät eivät tarvitse samantasoista suojaa. Vaikka on tärkeää taata kuluttajien oikeudet säännöksiin, joista ei voi poiketa sopimuksella, on kohtuullista sallia yritysten ja organisaatioiden sopia toisin, kun ne eivät toimi suhteessa kuluttajiin. --

(54) Tässä direktiivissä olisi määritettävä maksupalveluntarjoajien velvollisuudet, jotka koskevat tietojen antamista maksupalvelunkäyttäjille, jotta nämä saisivat maksupalveluista kaikkialla yhtä korkeatasoista ja selkeää tietoa voidakseen tehdä perusteltuja valintoja vapaasti unionissa. --

(55) Kuluttajia olisi suojattava sopimattomilta ja harhaanjohtavilta menettelyiltä [sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta 11.5.2005 annetun] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY [(EUVL 2005, L 149, s. 22)] sekä [tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annetun] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiv[i]n 2000/31/EY [(EYVL 2000, L 178, s. 1)], [kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin

90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta 23.9.2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin] 2002/65/EY [(EYVL 2002, L 271, s. 16)], [kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin] 2008/48/EY [(EUVL 2008, L 133, s. 66)], [kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta 25.10.2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin] 2011/83/EU [(EUVL 2011, L 304, s. 64)] ja [maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä 23.7.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin] 2014/92/EU [(EUVL 2014, L 257, s. 214)] mukaisesti. Näiden direktiivien säännöksiä sovelletaan edelleen. Olisi kuitenkin erityisesti täsmennettävä tässä direktiivissä ja direktiivissä 2002/65/EY säädettyjen, ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja koskevien vaatimusten keskinäinen suhde.

--

- (63) Korkeatasoisen kuluttajansuojan varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava kuluttajan edun mukaisesti ylläpitää tai ottaa käyttöön puitesopimuksen ehtojen yksipuolista muuttamista koskevia rajoituksia tai kieltoja esimerkiksi silloin, kun tällaiseen muutokseen ei ole perusteltu syytä.

--

- (81) Pienmaksuvälineiden olisi oltava halpa ja helppokäyttöinen vaihtoehto hinnaltaan edullisten tavaroiden ja palvelujen maksamiseen, eikä niihin saisi kohdistaa liiallisia vaatimuksia. -- Kevyemmistä vaatimuksista huolimatta maksupalvelunkäyttäjillä olisi oltava riittävä suoja ottaen huomioon, että kyseisiin maksuvälineisiin ja erityisesti ennalta maksettuihin maksuvälineisiin liittyvät riskit ovat vähäisiä.

--

- (91) Maksupalveluntarjoajat ovat vastuussa turvatoimenpiteistä. Näiden toimenpiteiden on oltava oikeassa suhteessa asianomaisiin turvallisuusriskeihin. Maksupalveluntarjoajien olisi luotava kehys, jolla lievennetään riskejä ja pidetään yllä tehokkaita poikkeamien hallintamenettelyjä. -- Sen varmistamiseksi, että käyttäjille -- aiheutuvat vahingot -- pidetään mahdollisimman vähäisinä, on lisäksi erityisen tärkeää, että maksupalveluntarjoajia vaaditaan raportoimaan merkittävistä turvapoikkeamista ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisille viranomaisille. --

--

- (96) Turvatoimien olisi oltava maksupalveluun liittyvän riskin tason mukaiset. Teknisten sääntelystandardien luonnoksissa olisi täsmennettävä turvallisuusvaatimusten soveltamisen ulkopuolelle jättäminen, jotta voitaisiin kehittää helppokäyttöisiä ja helposti saatavia maksukeinoja vähäriskisiä maksuja varten, joita ovat esimerkiksi pienmaksut kuten myyntipaikassa tapahtuvat kontaktittomat maksut siitä riippumatta, perustuvatko ne matkapuhelimeen vai eivät. --”

10 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

- 8) 'maksajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on maksutilin haltija ja joka antaa luvan maksutoimeksiantoon kyseiseltä maksutililtä tai, jos maksutiliä ei ole, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka antaa maksutapahtumaa koskevan toimeksiannon;
- 9) 'maksunsaajalla' luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on tarkoitettu maksutapahtuman kohteena olevien varojen vastaanottajaksi;
- 10) 'maksupalvelunkäyttäjällä' luonnollista tai oikeushenkilöä, joka käyttää maksupalvelua joko maksajan tai maksunsaajan tai molempien ominaisuudessa;

--

- 14) 'maksuvälineellä' henkilökohtaista laitetta ja/tai menettelytapoja, joista maksupalvelunkäyttäjä ja -tarjoaja ovat sopineet keskenään ja joita käytetään maksutoimeksiannon antamiseen;

--

- 20) 'kuluttajalla' luonnollista henkilöä, jonka tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat maksupalvelusopimukset eivät liity hänen elinkeinon, liiketoiminnan tai ammatin harjoittamiseensa;
- 21) 'puitesopimuksella' maksupalvelusopimusta, jota sovelletaan tulevien yksittäisten ja peräkkäisten maksutapahtumien toteuttamiseen ja joka voi sisältää maksutilin perustamista koskevat velvollisuudet ja ehdot;

--

- 29) 'tunnistamisella' menettelyä, jolla maksupalveluntarjoaja voi varmistaa maksupalvelunkäyttäjän henkilöllisyyden tai tietyn maksuvälineen käytön pätevyyden, mukaan lukien käyttäjän henkilökohtaisten turvatunnusten käyttö;
- 30) 'asiakkaan vahvalla tunnistamisella' tunnistamista, jossa käytetään tunnistamistiedon luottamuksellisuuden suojaamiseksi menettelyä, joka perustuu kahteen tai useampaan tekijään, jotka kuuluvat toisistaan riippumattomiin ryhmiin, jotka ovat tieto (jotain, minkä vain käyttäjä tietää), hallussapito (jotain, mitä vain käyttäjällä on hallussaan) ja erityinen ominaisuus (jotain, mitä käyttäjä on) siten, että yhden rikkomisen ei aseta kyseenalaiseksi muiden luotettavuutta;
- 31) 'henkilökohtaisilla turvatunnuksilla' henkilökohtaisesti sovitettuja toimintoja, jotka maksupalveluntarjoaja antaa maksupalvelunkäyttäjälle tunnistamistarkoituksiin;

--”

11 Direktiivin 2015/2366 III osastossa, jonka otsikko on ”Maksupalveluehtojen avoimuus ja niitä koskevat tietojenantovaatimukset”, on 1 luku, joka koskee ”Yleisiä sääntöjä” ja joka muodostuu kyseisen direktiivin 38–42 artiklasta.

12 Mainitun direktiivin 38 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä osastoa sovelletaan erillisiin maksutapahtumiin sekä puitesopimukseen ja niiden piiriin kuuluviin maksutapahtumiin. Osapuolet voivat sopia, että tätä osastoa ei sovelleta kokonaisuudessaan tai osittain, jos maksupalvelunkäyttäjä ei ole kuluttaja.”

- 13 Saman direktiivin 42 artiklassa, jonka otsikko on ”Tietojenantovaatimuksista poikkeaminen pienmaksuvälineiden ja sähköisen rahan osalta”, säädetään seuraavaa:

”1. Niiden maksuvälineiden osalta, jotka asianomaisen puitesopimuksen mukaan koskevat pelkästään erillisiä enintään 30 euron arvoisia maksutapahtumia taikka joiden käyttöraja on 150 euroa tai joihin talletettujen varojen määrä ei koskaan ole yli 150 euroa:

- a) maksupalveluntarjoajan on 51, 52 ja 56 artiklasta poiketen annettava maksajalle tiedot vain maksupalvelun pääasiallisista ominaisuuksista, mukaan lukien maksuvälineen käyttötapa, vastuukysymykset, perittävät palvelumaksut ja muut perustellun päätöksen tekemisen kannalta olennaiset tiedot sekä tieto siitä, missä 52 artiklan mukaiset muut tiedot ja ehdot ovat helposti saatavilla;
- b) voidaan sopia 54 artiklasta poiketen, että maksupalveluntarjoajan ei edellytetä tekevän puitesopimuksen ehtojen muuttamista koskevaa ehdotusta samalla tavalla kuin 51 artiklan 1 kohdassa on säädetty;

--”

- 14 Direktiivin 2015/2366 III osastoon sisältyy 3 luku, joka koskee ”Puitesopimuksia” ja joka muodostuu direktiivin 50–58 artiklasta.

- 15 Kyseisen direktiivin 51 artiklan, jonka otsikko on ”Ennakolta annettavat yleiset tiedot”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on vaadittava, että maksupalveluntarjoaja antaa 52 artiklassa mainitut tiedot ja ehdot paperimuodossa tai muulla pysyvällä välineellä maksupalvelunkäyttäjälle hyvissä ajoin, ennen kuin puitesopimus tai tarjous sitoo maksupalvelunkäyttäjää. Tiedot ja ehdot on annettava helposti ymmärrettävin ilmaisin selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa jollain sen jäsenvaltion virallisella kielellä, jossa maksupalvelua tarjotaan, tai millä tahansa muulla osapuolten sopimalla kielellä.”

- 16 Kyseisen direktiivin 52 artiklassa, jonka otsikko on ”Tiedot ja ehdot”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että maksupalvelunkäyttäjälle annetaan seuraavat tiedot ja ehdot:

--

- 6) puitesopimuksen muutoksista ja irtisanomisesta:

- a) jos niin on sovittu, tieto siitä, että maksupalvelunkäyttäjän katsotaan hyväksyneen sopimusehtojen muutokset 54 artiklan mukaisesti, jollei maksupalvelunkäyttäjä ilmoita maksupalveluntarjoajalle ennen ehtojen ehdotettua voimaantulopäivää, että niitä ei hyväksytä;

--”

- 17 Mainitun direktiivin 54 artiklan, jonka otsikko ”Puitesopimuksen ehtojen muutokset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Maksupalveluntarjoaja voi ehdottaa muutoksia puitesopimukseen tai 52 artiklassa säädettyihin tietoihin ja ehtoihin vain 51 artiklan 1 kohdassa säädetyin tavoin ja vähintään kaksi kuukautta ennen niiden ehdotettua soveltamispäivää. Maksupalvelunkäyttäjä voi joko hyväksyä tai hylätä muutokset ennen niiden ehdotettua voimaantulopäivää.

Jos se on tarpeen 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan mukaisesti, maksupalveluntarjoajan on ilmoitettava maksupalvelunkäyttäjälle, että tämän katsotaan hyväksyneen kyseiset muutokset, jos tämä ei ilmoita maksupalveluntarjoajalle ennen ehtojen ehdotettua voimaantulopäivää, että niitä ei hyväksytä. Maksupalveluntarjoajan on lisäksi ilmoitettava maksupalvelunkäyttäjälle, että jos maksupalvelunkäyttäjä hylkää nämä muutokset, maksupalvelunkäyttäjällä on oikeus irtisanoa puitesopimus maksutta milloin tahansa siihen päivään saakka, jona muutosta olisi sovellettu.”

18 Direktiivin 2015/2366 IV osastoon, jonka otsikko on ”Oikeudet ja velvollisuudet, jotka liittyvät maksupalvelujen tarjoamiseen ja käyttöön”, sisältyy 1 luku, joka koskee ”Yleisiä säännöksiä” ja joka muodostuu kyseisen direktiivin 61–63 artiklasta.

19 Kyseisen direktiivin 63 artiklan, jonka otsikko on ”Pienmaksuvälineitä ja sähköistä rahaa koskeva poikkeus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Niiden maksuvälineiden osalta, jotka puitesopimuksen mukaan koskevat pelkästään yksittäisiä, enintään 30 euron arvoisia maksutapahtumia taikka joiden käyttöraja on 150 euroa tai joihin talletettujen varojen määrä ei koskaan ole yli 150 euroa, maksupalveluntarjoajat ja maksupalvelunkäyttäjät voivat sopia seuraavaa:

a) 69 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, 70 artiklan 1 kohdan c ja d alakohtaa sekä 74 artiklan 3 kohtaa ei sovelleta, jos maksuvälineen käyttöä tai sen käytön jatkamista ei voida estää;

b) 72 ja 73 artiklaa sekä 74 artiklan 1 ja 3 kohtaa ei sovelleta, jos maksuvälinettä käytetään nimettömästi tai maksupalveluntarjoaja ei voi muista, maksuvälineen ominaisuuksiin liittyvistä syistä osoittaa, että maksutapahtuma oli vahvistettu;

--”

20 Direktiivin 2015/2366 IV osastoon sisältyy lisäksi 2 luku, joka koskee ”Maksutapahtumien hyväksymistä” ja joka muodostuu kyseisen direktiivin 64–77 artiklasta.

21 Kyseisen direktiivin 69 artiklan, jonka otsikko on ”Maksuvälineisiin ja henkilökohtaisiin turvatunnuksiin liittyvät maksupalvelunkäyttäjän velvollisuudet”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Maksuvälineen käyttöön oikeutetun maksupalvelunkäyttäjän on:

--

b) saatuaan tietää maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta väärin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä, ilmoitettava tästä ilman aiheetonta viivytystä maksupalveluntarjoajalle tai tämän ilmoittamalle taholle.”

22 Mainitun direktiivin 70 artiklan, jonka otsikko on ”Maksuvälineisiin liittyvät maksupalveluntarjoajan velvollisuudet”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Maksuvälineen myöntävää maksupalveluntarjoajaa koskee seuraava:

--

c) sen on varmistettava, että maksupalvelunkäyttäjällä on aina käytettävissään asianmukaiset keinot tehdä 69 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen ilmoitus tai pyytää maksuvälineen käytön sallimista uudelleen 68 artiklan 4 kohdan mukaisesti; maksupalvelunkäyttäjän pyynnöstä

maksupalveluntarjoajan on ilmoituksen tekemistä seuraavan 18 kuukauden jakson ajan annettava maksupalvelunkäyttäjälle keinot, joilla voidaan osoittaa, että maksupalvelunkäyttäjä on tehnyt tällaisen ilmoituksen;

- d) sen on annettava maksupalvelunkäyttäjälle mahdollisuus tehdä 69 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukainen ilmoitus maksutta, ja se voi veloittaa maksajalta korkeintaan vain maksuvälineeseen suoraan liittyvät korvauskustannukset;

– –”

- 23 Saman direktiivin 72 artiklassa, jonka otsikko on ”Näyttö maksutapahtumien hyväksymisestä ja toteuttamisesta”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on vaadittava, että maksupalvelunkäyttäjän kiistäessä hyväksyneensä toteutetun maksutapahtuman tai väittäessä, että maksutapahtumaa ei ole toteutettu asianmukaisesti, maksupalveluntarjoajan on näytettävä toteen, että maksutapahtuma oli hyväksytty, oikein kirjattu ja merkitty tileille eikä siihen ollut vaikuttanut maksupalveluntarjoajan tarjoaman palvelun tekninen vika tai muu häiriö.

Jos maksutapahtum[a] on käynnistetty maksutoimeksiantopalvelun tarjoajan välityksellä, maksutoimeksiantopalvelun tarjoajan on näytettävä toteen, että maksutapahtuma oli sen toimivaltaan kuuluvalla alalla vahvistettu ja oikein kirjattu ja ettei tekninen vika tai muu sen vastuulla olevaan maksupalveluun liittyvä häiriö ollut vaikuttanut maksutapahtumaan.

2. Jos maksupalvelunkäyttäjä kiistää hyväksyneensä toteutetun maksutapahtuman, ei maksupalveluntarjoajan, tilanteen mukaan myös maksutoimeksiantopalvelun tarjoajan, suorittama maksuvälineen käytön kirjaaminen välttämättä sinänsä riitä osoittamaan, että maksaja on hyväksynyt maksutapahtuman tai toiminut petollisesti tai laiminlyönyt tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta yhden tai useamman 69 artiklan mukaisen velvollisuuden. Maksupalveluntarjoajan ja tilanteen mukaan myös maksutoimeksiantopalvelun tarjoajan on esitettävä maksupalvelunkäyttäjän petollista toimintaa tai törkeää huolimattomuutta tukevaa näyttöä.”

- 24 Direktiivin 2015/2366 73 artiklassa, jonka otsikko on ”Maksupalveluntarjoajan vastuu oikeudettomista maksutapahtumista”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava siinä tapauksessa, että maksutapahtuma on toteutettu oikeudettomasti, että maksajan maksupalveluntarjoaja palauttaa maksajalle oikeudettoman maksutapahtuman määrän välittömästi ja joka tapauksessa seuraavan työpäivän päättämiseen mennessä, sen jälkeen kun se on havainnut tai sille on ilmoitettu maksutapahtumasta, paitsi jos maksajan maksupalveluntarjoajalla on perustellut syyt epäillä petosta ja se ilmoittaa nämä syyt kirjallisesti asianomaiselle kansalliselle viranomaiselle, sanotun kuitenkin rajoittamatta 71 artiklan soveltamista. Maksajan maksupalveluntarjoajan on tarvittaessa palautettava veloitettu maksutili siihen tilaan, jossa se olisi ollut ilman oikeudettoman maksutapahtuman toteuttamista. Sen on varmistettava myös, että maksajan maksutilille panon arvopäivä ei ole myöhäisempi kuin se, jona kyseinen summa oli veloitettu.

2. Jos maksutapahtuma käynnistetään maksutoimeksiantopalvelun tarjoajan välityksellä, tiliä ylläpitävän maksupalveluntarjoajan on palautettava välittömästi ja joka tapauksessa seuraavan työpäivän päättämiseen mennessä oikeudettoman maksutapahtuman määrä ja tarvittaessa palautettava veloitettu maksutili tilaan, jossa se olisi ollut ilman oikeudettoman maksutapahtuman toteuttamista.

Jos maksutoimeksiantopalvelun tarjoaja on vastuussa oikeudettomasta maksutapahtumasta, sen on välittömästi korvattava tiliä ylläpitävälle maksupalveluntarjoajalle sen pyynnöstä maksajalle maksetusta palautuksesta aiheutuneet menetykset tai suoritettut määrät, myös oikeudettoman maksutapahtuman

määrä. Maksutoimeksiantopalvelun tarjoaja vastaa 72 artiklan 1 kohdan mukaisesti näytön esittämisestä siitä, että maksutapahtuma oli sen toimivaltaan kuuluvalla alalla varmennettu ja oikein kirjattu ja ettei tekninen vika tai muu sen vastuulla olevaan maksupalveluun liittyvä häiriö ollut vaikuttanut maksutapahtumaan.

3. Muu rahallinen korvaus voi määräytyä maksajan ja maksupalveluntarjoajan väliseen sopimukseen tai mahdolliseen maksajan ja maksutoimeksiantopalvelun tarjoajan väliseen sopimukseen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.”

25 Kyseisen direktiivin 74 artiklan, jonka otsikko on ”Maksajan vastuu oikeudettomista maksutapahtumista”, 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Poiketen siitä, mitä 73 artiklassa säädetään, maksaja voi olla enintään 50 euroon saakka vastuussa oikeudettomiin maksutapahtumiin liittyvistä menetyksistä, jotka aiheutuvat kadonneen tai varastetun maksuvälineen käytöstä tai maksuvälineen joutumisesta vääriin käsiin.

Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta, jos

- a) maksuvälineen katoaminen, varkaus tai vääriin käsiin joutuminen ei ollut maksajan todettavissa ennen maksua, paitsi jos maksaja on toiminut petollisesti; tai
- b) jos menetys on aiheutunut sellaisen maksupalveluntarjoajan työntekijän tai asiamiehen, sivukonttorin tai sellaisen yksikön toiminnasta tai toimimatta jättämisestä, jolle sen toimittoja oli ulkoistettu.

Maksajan on vastattava kaikista menetyksistä, jotka liittyvät sellaisiin oikeudettomiin maksutapahtumiin, jotka ovat aiheutuneet maksajan petollisesta toiminnasta tai yhden tai useamman 69 artiklassa tarkoitetun velvollisuuden tahallisesta tai törkeän huolimattomasta laiminlyönnistä.

Tällaisissa tapauksissa ei sovelleta ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua enimmäismäärää.

Jos maksaja ei ole toiminut petollisesti eikä laiminlyönyt tahallisesti 69 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, jäsenvaltiot voivat pienentää tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua vastuuta, ottamalla huomioon erityisesti henkilökohtaisten turvatunnuksien luonne ja erityiset olosuhteet, joissa maksuväline oli kadonnut, varastettu tai se on joutunut vääriin käsiin.

--

3. Maksaja ei ole vastuussa taloudellisista seurauksista, joita kadonneen, varastetun tai vääriin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä aiheutuu sen jälkeen, kun hän on tehnyt 69 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisen ilmoituksen, paitsi jos maksaja on toiminut petollisesti.

Jos maksupalveluntarjoaja ei anna käyttöön asianmukaisia keinoja tehdä milloin tahansa ilmoitus kadonneesta, varastetusta tai vääriin käsiin joutuneesta [maksuvälineestä], kuten 70 artiklan 1 kohdan c alakohdassa edellytetään, maksaja ei ole vastuussa taloudellisista seurauksista, jotka aiheutuvat kyseisen maksuvälineen käytöstä, paitsi jos maksaja on toiminut petollisesti.”

26 Direktiivin 2015/2366 VI osastoon, joka koskee ”Loppusäännöksiä”, sisältyvässä kyseisen direktiivin 107 artiklassa, jonka otsikko on ”Täysi yhdenmukaistaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltiot eivät saa pitää voimassa tai ottaa käyttöön muita kuin tässä direktiivissä annettuja säännöksiä, siltä osin kuin tähän direktiiviin sisältyy yhdenmukaistettuja säännöksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 artiklan, 8 artiklan 3 kohdan, 32 artiklan, 38 artiklan 2 kohdan,

42 artiklan 2 kohdan, 55 artiklan 6 kohdan, 57 artiklan 3 kohdan, 58 artiklan 3 kohdan, 61 artiklan 2 ja 3 kohdan, 62 artiklan 5 kohdan, 63 artiklan 2 ja 3 kohdan, 74 artiklan 1 kohdan neljännen alakohdan ja 86 artiklan soveltamista.

--

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että maksupalveluntarjoajat eivät poikkea maksupalvelunkäyttäjien vahingoksi tämän direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annetuista säännöksistä, jollei tässä direktiivissä nimenomaisesti säädetä tästä.

Maksupalveluntarjoajat voivat kuitenkin päättää myöntää maksupalvelunkäyttäjille edullisempia ehtoja.”

Delegoitu asetus (EU) 2018/389

27 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366 täydentämisestä asiakkaan vahvaa tunnistamista sekä yhteisiä ja turvallisia avoimia viestintästandardeja koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla 27.11.2017 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2018/389 (EUVL 2018, L 69, s. 23) johdanto-osan 9 ja 11 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(9) Poikkeukset asiakkaan vahvaa tunnistamista koskevasta periaatteesta on määritelty direktiivin (EU) 2015/2366 mukaisesti maksutapahtuman riskitason, määrän ja toistuvuuden ja sen toteuttamiseen käytetyn maksukanavan perusteella.

--

(11) Myyntipaikassa tapahtuvia kontaktittomia pienmaksuja koskevat poikkeukset, joissa otetaan huomioon myös peräkkäisten maksutapahtumien enimmäislukumäärä tai niiden tietty kiinteä enimmäisarvo soveltamatta asiakkaan vahvaa tunnistamista, antavat mahdollisuuden kehittää käyttäjäystävällisiä ja vähäriskisiä maksupalveluja, minkä vuoksi niistä olisi annettava säännökset. – –”

28 Delegoidun asetuksen 2018/389 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Kohde”, säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa vahvistetaan vaatimukset, jotka maksupalveluntarjoajien on täytettävä sellaisten turvatoimenpiteiden täytäntöön panemiseksi, joiden avulla ne voivat toteuttaa seuraavat toimet:

- a) soveltaa asiakkaan vahvaa tunnistamista koskevaa menettelyä direktiivin (EU) 2015/2366 97 artiklan mukaisesti;
- b) myöntää poikkeus asiakkaan vahvaa tunnistamista koskevien turvallisuusvaatimusten soveltamisesta erityisillä ja rajoitetuilla edellytyksillä, jotka perustuvat maksutapahtuman riskitasoon, määrään ja toistuvuuteen sekä maksutapahtuman toteuttamisessa käytettävään maksukanavaan;

--”

29 Kyseisen delegoidun asetuksen 2 artiklan, jonka otsikko on ”Yleiset tunnistamisvaatimukset”, 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Maksupalveluntarjoajilla on oltava käytössään maksutapahtumien valvontamekanismit, joiden avulla ne voivat havaita oikeudettomat tai petolliset maksutapahtumat 1 artiklan a ja b alakohdassa tarkoitettujen turvatoimenpiteiden täytäntöön panemiseksi.”

30 Mainitun delegoidun asetuksen 11 artiklassa, jonka otsikko on ”Myyntipaikassa tapahtuvat kontaktittomat maksut”, säädetään seuraavaa:

”Edellä 2 artiklassa säädettyjen vaatimusten täytyessä on sallittava, että maksupalveluntarjoajat eivät sovelta asiakkaan vahvaa tunnistamista, kun maksaja käynnistää kontaktittoman sähköisen maksutapahtuman ja seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) yksittäinen kontaktittoman sähköisen maksutapahtuman määrä on enintään 50 euroa; ja
- b) sellaisten aiempien kontaktittomien sähköisten maksutapahtumien kumulatiivinen määrä, jotka on käynnistetty maksuvälillä, jossa on kontaktiton toiminto, on enintään 150 euroa asiakkaan vahvan tunnistamisen viimeisestä soveltamispäivästä laskettuna; tai
- c) sellaisten peräkkäisten kontaktittomien sähköisten maksutapahtumien lukumäärä, jotka on käynnistetty maksuvälillä, jossa on kontaktiton toiminto, on enintään viisi asiakkaan vahvan tunnistamisen viimeisen soveltamiskerran jälkeen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

31 VKI on Itävaltaan sijoittautunut yhdistys, jolla on Itävallan lainsäädännön mukaan oikeus nostaa kanne kuluttajien etujen ajamiseksi.

32 DenizBank on Itävallan alueella toimiva pankki. Kyseinen yhtiö soveltaa asiakassuhteissaan yleisiä sopimusehtoja muun muassa siltä osin kuin on kyse NFC-toiminnolla varustettujen maksukorttien käytöstä. Mainitulla toiminnolla, joka aktivoidaan automaattisesti, kun asiakas käyttää korttiaan ensimmäistä kertaa, kassoilla, joissa on laite tätä varten, on mahdollista maksaa yhdellä kertaa pieniä enintään 25 euron suuruisia summia syöttämättä korttia maksupäätteeseen ja tarvitsematta antaa henkilökohtaista tunnuslukua (jäljempänä PIN-koodi). Suurempien summien maksaminen edellyttää sitä vastoin tunnistamista PIN-koodilla.

33 Näihin yleisiin ehtoihin sisältyvien, nyt käsiteltävässä asiassa merkityksellisten ehtojen sisältö voidaan tiivistää seuraavasti:

- ehdossa 14 määrätään erityisesti, että maksukortteja koskevia yleisten ehtojen muutoksia on ehdotettava asiakkaalle vähintään kaksi kuukautta ennen muutosten suunniteltua voimaantulopäivää ja että asiakkaan katsotaan hyväksyneen nämä muutokset, jos tämä ei ole ilmoittanut nimenomaisesti ennen kyseistä voimaantulopäivää, ettei niitä hyväksytä, ja asiakkaalle, joka on kuluttaja, on annettava mahdollisuus irtisanoa sopimus vapaasti; tästä on ilmoitettava asiakkaalle DenizBankin tälle lähettämässä muutosehdotuksessa
- ehdossa 15 todetaan, että DenizBankin ei tarvitse näyttää toteen sitä, että pienmaksut, jotka on suoritettu henkilökohtaista koodia antamatta eli siis NFC-toiminnolla, on hyväksytyt, eikä sitä, ettei kyseisiin tapahtumiin ole vaikuttanut tekninen vika tai muu häiriö
- ehdossa 16 DenizBank vapautetaan vastuusta ja mistä tahansa palauttamisvelvollisuudesta siinä tapauksessa, ettei kortin haltija ole vahvistanut tällaisia maksutapahtumia
- ehdossa 17 määrätään, että pankkitilin haltija kantaa riskin korttinsa väärinkäytöstä tämän tyyppisten maksujen osalta

- ehdossa 18 mainitaan, että jos kortti kadotetaan esimerkiksi hukkaamisen tai varastamisen vuoksi, kortin käytön estäminen pienmaksuihin ei ole teknisesti mahdollista ja että käytön estämisen jälkeenkin tällaisia maksuja voidaan edelleen suorittaa enintään 75 euron arvosta ilman, että DenizBankin olisi palautettava ne, ja
 - ehdossa 19 määrätään, että korttipalveluja koskevia määräyksiä sovelletaan lähtökohtaisesti myös pienmaksuihin.
- 34 VKI nosti 9.8.2016 toimitetulla kirjelmällä Handelsgericht Wienissä (Wienin kauppatoimioistuin, Itävalta) kieltokanteen, jossa vaadittiin, että DenizBankia kielletään käyttämästä kuutta edellä mainittua ehtoa niiden pätemättömyyden vuoksi. DenizBank väitti puolustukseensa, että ehto 14 on lainmukainen ja että NFC-toiminnolla varustettujen korttien eri maksutoimintoja on arvioitava erikseen.
- 35 Ensimmäisen asteen tuomioistuin hyväksyi 28.4.2017 antamallaan tuomiolla VKI:n kanteen. Se katsoi, että ehto 14 aiheuttaa vakavaa vahinkoa ja että NFC-toiminto ei kuulu pienmaksuvälineiden osalta säädettyjen poikkeussäännösten soveltamisalaan sillä perusteella, että korttia voidaan käyttää myös muunlaisia maksuja varten ja että NFC-toimintoa ei sinänsä voida pitää maksuvälineenä.
- 36 Oberlandesgericht Wien (Wienissä sijaitseva osavaltion ylioikeus, Itävalta), joka käsitteli asiaa muutoksenhakuasteena, pysytti 20.11.2017 antamallaan tuomiolla osittain ensimmäisessä oikeusasteessa annetun tuomion. Kyseinen tuomioistuin katsoi muun muassa, että NFC-toiminnon käyttö ei merkitse maksuvälineen käyttöä vaan se voidaan rinnastaa postitse tai puhelimitse suoritettaviin luottokorttitapahtumiin. Se huomautti tältä osin, että sähköisestä kukkarosta poiketen NFC-toiminto aktivoidaan automaattisesti ja että kyseisellä toiminnolla varustettu kortti ei ole nimetön vaan se on sekä henkilökohtainen että koodilla suojattu.
- 37 VKI ja DenizBank tekivät Revision-valitukset muutoksenhaun johdosta näin annetusta tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Oberster Gerichtshofiin (ylin tuomioistuin, Itävalta).
- 38 Kyseinen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että se on toistuvasti katsonut, että asiakas ei voi hyväksyä pääasiassa kyseessä olevien yleisten sopimusehtojen 14 ehdosta ilmenevän kaltaisella tavalla hiljaisesti sitä, että maksupalveluntarjoaja muuttaa laajalti puitesopimuksen ehtoja. Se katsoo, että tällainen muutos olisi vastoin direktiivin 2015/2366, joka on saatettu samaa sanamuotoa käyttäen osaksi Itävallan oikeusjärjestystä vuoden 2018 maksupalvelulailla (Zahlungsdienstegesetz 2018; BGBl. I, 17/2018), 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan ja 54 artiklan 1 kohtaa sekä kyseisen direktiivin johdanto-osan 63 perustelukappaleessa esitettyä kuluttajansuojan tavoitetta. Se toteaa vielä, että sen mukaan mainittuun ehtoon olisi kohdistettava direktiivin 93/13 nojalla lisävalvontaa. Se huomauttaa, että sen edellä mainittua oikeuskäytäntöä on arvosteltu kuitenkin osassa Itävallan oikeuskirjallisuutta, jossa on väitetty muun muassa, että yritysten etuja olisi punnittava suhteessa kuluttajan etuihin; kuluttajat saattavat lisäksi hyötyä tämänkaltaisesta muutoksesta.
- 39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa toiseksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön ja erityisesti 9.4.2014 annetun tuomion T-Mobile Austria (C-616/11, EU:C:2014:242) 33 ja 35 kohtaan ja katsoo, että maksutoimeksiannon antaminen tiettyyn pankkitiliin liitetyn pankkikortin NFC-toimintoa käyttämällä voisi merkitä kyseisen direktiivin 4 artiklan 14 alakohdassa tarkoitettuja ”menettelytapoja”, jotka eivät ole henkilökohtaisia, ja siis ”maksuvälinettä”.
- 40 Jos näin on, se tiedusteleekin kolmanneksi, voidaanko tällaisen henkilökohtaisen kortin NFC-toiminnolla suoritettua maksua pitää direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna maksuvälineen ”nimettömänä” käyttönä vai voidaanko tämä luonnehdinta omaksua ainoastaan, kun maksu on suoritettu kortilla, jota ei ole liitetty yksilöityyn tiliin, ja ilman mitään muuta mainitun direktiivin 4 artiklan 29 ja 30 alakohdassa määritellyn kaltaista tunnistamisen mahdollistavaa tekijää.

- 41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii neljänneksi lähinnä sitä, onko maksupalveluntarjoajan, joka haluaa vedota direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyyn poikkeukseen, näytettävä toteen, että viimeisimmän käytettävissä olevan tieteellisen tiedon perusteella maksuvälineen käyttöä tai sen käytön jatkamista ei voida estää. Kyseinen tuomioistuin puoltaa myöntävää vastausta kuluttajansuojan kannalta katsoen ja ottaen huomioon sen, että mainittu palveluntarjoaja on direktiivin 2015/2366 johdanto-osan 91 perustelukappaleen mukaan vastuussa turvatoimenpiteistä. Se täsmentää, ettei DenizBank ole nyt käsiteltävässä asiassa kiistänyt VKI:n väitettä, jonka mukaan tällainen käytön estäminen on teknisesti toteutettavissa.
- 42 Näissä olosuhteissa Oberster Gerichtshof päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko [direktiivin 2015/2366] 52 artiklan 6 alakohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä 54 artiklan 1 kohdan kanssa, joiden mukaan maksupalvelunkäyttäjän katsotaan hyväksyneen sopimusehtojen ehdotetun muutoksen, jollei maksupalvelunkäyttäjä ilmoita maksupalveluntarjoajalle ennen muutettujen ehtojen voimaantulopäivää, että niitä ei hyväksytä, tulkittava siten, että hyväksymisolettamasta voidaan myös kuluttajan kanssa sopia täysin rajoituksetta kaikkien ajateltavissa olevien sopimusehtojen osalta?
- 2) a) Onko [direktiivin 2015/2366] 4 artiklan 14 alakohtaa tulkittava siten, että henkilökohtaisen monitoimisen pankkikortin NFC-toiminto, jonka avulla maksetaan pienmaksuja korttiin kytketyltä asiakastililtä, on maksuväline?
b) Jos toisen kysymyksen a kohtaan vastataan myöntävästi:
- Onko [direktiivin 2015/2366] pienmaksuja ja sähköistä rahaa koskevan 63 artiklan 1 kohdan b alakohdan poikkeusta tulkittava siten, että kontaktitonta pienmaksua henkilökohtaisen monitoimisen pankkikortin NFC-toimintoa käyttäen on pidettävä poikkeuksessa tarkoitettuna maksuvälineen nimettömänä käyttönä?
- 3) Onko [direktiivin 2015/2366] 63 artiklan 1 kohdan [a] alakohtaa tulkittava siten, että maksupalveluntarjoaja voi vedota tähän poikkeukseen ainoastaan silloin, kun maksuvälineen käyttöä tai sen käytön jatkamista ei voida teknisen tiedon objektiivisen tilan mukaan todistettavasti estää?”
- 43 Unionin tuomioistuin esitti 26.11.2019 ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle työjärjestyksensä 101 artiklan nojalla selvennyspyynnön ja kehotti sitä täsmentämään syyt, joiden vuoksi on katsottava, että direktiiviä 2015/2366 sekä Itävallan lainsäädäntöä, jolla se on saatettu osaksi Itävallan oikeusjärjestystä, on ajallisesti sovellettava pääasiaan, vaikka VKI on nostanut kanteen 9.8.2016, jolloin direktiivi 2007/64 oli vielä voimassa, koska se kumottiin vasta 13.1.2018.
- 44 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmensi vastauksessaan, joka saapui unionin tuomioistuimen kirjaamoon 24.1.2020, että koska sen käsiteltäväksi on saatettu kanne, jossa vaaditaan kieltämään käyttämästä tulevaisuudessa pääasian kohteena olevia sopimusehtoja, sen on arvioitava näiden sopimusehtojen lainmukaisuutta paitsi kanteen nostamisajankohtana voimassa olleiden säännösten myös direktiivin 2007/64 kumoamisen jälkeen sovellettavien säännösten perusteella.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

- 45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 54 artiklan 1 kohdan kanssa, tulkittava siten, että maksupalveluntarjoaja, joka on tehnyt puitesopimuksen maksupalvelunkäyttäjän kanssa, voi sopia viimeksi mainitun kanssa, että tämän oletetaan hyväksyneen niiden välisen puitesopimuksen muutoksen kyseisissä säännöksissä säädettyin edellytyksin myös silloin, kun käyttäjä on kuluttaja, ja siitä riippumatta, mihin sopimusehtoihin tätä oletettavaa sovelletaan.
- 46 Jäsenvaltioiden on direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan mukaan varmistettava, että maksupalvelunkäyttäjälle annetaan tieto siitä, että jos näin on sovittu puitesopimuksen osapuolten välillä, maksupalvelunkäyttäjän katsotaan hyväksyneen maksupalveluntarjoajan mainitun direktiivin 54 artiklan 1 kohdan mukaisesti ehdottaman puitesopimuksen ehtojen muutoksen, jollei maksupalvelunkäyttäjä ilmoita maksupalveluntarjoajalle ennen asianomaisen muutoksen määrättyä voimaantulopäivää, että sitä ei hyväksytä.
- 47 On huomautettava, että maksupalvelunkäyttäjän hiljaista hyväksymistä koskeva oletama, jonka soveltamisesta on sovittu maksupalveluntarjoajan kanssa, koskee ainoastaan – kuten kyseisistä säännöksistä ilmenee – puitesopimuksen ehtojen ”muutoksia” eli muutoksia, jotka eivät vaikuta kyseisen puitesopimuksen ehtoihin siinä määrin, että palveluntarjoajan ehdotus merkitsisi todellisuudessa uuden sopimuksen tekemistä. Kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi tällaista hiljaista hyväksymistä koskeva oikeusriita on saatettu, on tarkastettava, täytyykö viimeksi mainittu edellytys asianmukaisesti.
- 48 Direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan, luettuna yhdessä sen 54 artiklan 1 kohdan kanssa, sanamuoto ei sitä vastoin sisällä mitään täsmennystä, joka liittyy ensimmäisessä kysymyksessä mainittuun maksupalvelunkäyttäjän asemaan. Kun kyseisen direktiivin 4 artiklan 20 alakohdassa tarkoitettu ”kuluttajan” asema on ratkaiseva seikka, direktiivin säännöksissä täsmennetään tämä kuitenkin nimenomaisesti, kuten muun muassa sen 38 artiklassa tehdään.
- 49 Tästä seuraa, että direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohtaa sovelletaan sekä maksupalvelunkäyttäjiin, jotka ovat kuluttajia, että käyttäjiin, jotka eivät ole kuluttajia.
- 50 Kyseisen 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan, luettuna yhdessä mainitun 54 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan kanssa, sanamuodosta ilmenee lisäksi, että ensin mainitun säännöksen ainoana tarkoituksena on asettaa ennakolta annettavia tietoja koskevia vaatimuksia eikä määrittää sellaisten puitesopimuksen muutosten sisältöä, jotka voidaan hyväksyä hiljaisesti, koska kyseisissä säännöksissä vain tunnustetaan mahdollisuus tehdä tällaisia muutoksia ja edellytetään niiden osalta täyttää avoimuutta niiden sisältöä määrittelemättä.
- 51 Tätä arviointia tukee direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan, luettuna yhdessä sen 54 artiklan 1 kohdan kanssa, kontekstuaalinen tulkinta.
- 52 Kyseinen 52 artikla, jonka otsikko on ”Tiedot ja ehdot”, ja kyseinen 54 artikla, jonka otsikko on ”Puitesopimuksen ehtojen muutokset”, sisältyvät näet direktiivin 2015/2366 3 lukuun, joka koskee maksutapahtumia, jotka kuuluvat puitesopimuksen piiriin, ja joka on kyseisen direktiivin III osastossa, jonka otsikko on ”Maksupalveluehtojen avoimuus ja niitä koskevat tietojenantovaatimukset”. Tästä seuraa, että mainituilla 52 ja 54 artiklalla on tarkoitus säännellä yksinomaan niitä ehtoja ja tietoja, jotka maksupalveluntarjoajan on annettava palvelujensa käyttäjälle, eikä määritellä niiden

vastavuoroisten sitoumusten, joita kyseiset henkilöt voivat antaa sopimuksella, sisältöä, jota säännellään kyseisen direktiivin IV osaston, jonka otsikko on ”Oikeudet ja velvollisuudet, jotka liittyvät maksupalvelujen tarjoamiseen ja käyttöön”, säännöksissä.

- 53 Direktiivin 2015/2366 42 artiklassa, joka sisältyy niin ikään kyseisen direktiivin III osastoon ja jonka otsikko on ”Tietojenantovaatimuksista poikkeaminen pienmaksuvälineiden ja sähköisen rahan osalta”, todetaan selkeästi, että mainitut 52 ja 54 artikla koskevat maksupalvelutietoja, jotka maksupalvelutarjoajan on annettava, jollei tästä ole nimenomaisesti sallittu poikettavan.
- 54 Kyseisen direktiivin 51 artiklassa täsmennetään lisäksi, että maksupalvelutarjoajan on annettava kyseisen direktiivin 52 artiklassa säädetyt tiedot ja ehdot pysyvällä välineellä selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa hyvissä ajoin, ennen kuin puitesopimus tai tarjous sitoo maksupalvelunkäyttäjää, jotta käyttäjä voi tehdä valintansa tietoisena kaikista siihen liittyvistä seikoista, kuten mainitun direktiivin johdanto-osan 54 perustelukappaleesta ilmenee.
- 55 Mikään edellä esitetyistä seikoista ei ole ristiriidassa direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan, luettuna yhdessä sen 54 artiklan 1 kohdan kanssa, teleologisen tulkinnan kanssa.
- 56 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien ja VKI huomauttavat, kyseisen direktiivin johdanto-osan 63 perustelukappaleessa todetaan tosin, että ”korkeatasoisen kuluttajansuojan varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi voitava kuluttajan edun mukaisesti ylläpitää tai ottaa käyttöön puitesopimuksen ehtojen yksipuolista muuttamista koskevia rajoituksia tai kieltoja esimerkiksi silloin, kun tällaiseen muutokseen ei ole perusteltua syytä”.
- 57 Direktiivin 2015/2366 107 artiklasta ilmenee kuitenkin, että kyseisen direktiivin 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdalla ja 54 artiklan 1 kohdalla pyritään toteuttamaan täysi yhdenmukaistaminen alalla, jota kyseisillä säännöksillä säännellään, eli niiden sananmuodon perusteella puitesopimuksen muutosten hiljaista hyväksymistä, jos osapuolet ovat siitä sopineet, koskevan ennakkotiedon osalta, ja että jäsenvaltiot ja maksupalveluntarjoajat voivat poiketa niistä vain siltä osin kuin maksupalveluntarjoajat päättäisivät myöntää palvelujensa käyttäjille edullisempia ehtoja.
- 58 Direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä 54 artiklan 1 kohdan kanssa, ei siis voida tulkita kyseisen direktiivin johdanto-osan 63 perustelukappaleen nojalla siten, että siinä asetetaan rajoituksia, jotka liittyvät joko käyttäjän asemaan tai sellaisten sopimusehtojen tyyppiin, joita tällainen hiljaisesti hyväksytyistä muutoksista sopiminen voi koskea.
- 59 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä kansallisten tuomioistuimien kanssa unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka perusteella ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi ratkaista käsiteltäväkseen saatetun asian. Unionin tuomioistuin voi tätä tarkoitusta varten poimia kaikista ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ne unionin oikeuden oikeussäännöt ja periaatteet, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon pääasian riidan kohde, vaikka näitä säännöksiä ei olisi nimenomaisesti mainittu ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen unionin tuomioistuimelle esittämissä kysymyksissä (ks. mm. tuomio 19.12.2019, Airbnb Ireland, C-390/18, EU:C:2019:1112, 36 kohta ja tuomio 12.3.2020, Caisse d’assurance retraite et de la santé au travail d’Alsace-Moselle, C-769/18, EU:C:2020:203, 39 ja 40 kohta).
- 60 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on päätöksensä perusteluissa todennut asianmukaisesti, että pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevien yleisten sopimusehtojen 14 ehto, jonka sisältö on selostettu tämän tuomion 33 kohdassa, liittyy kuluttajasopimusten kohtuuttomia ehtoja koskeviin direktiivin 93/13 säännöksiin. Kyseinen tuomioistuin katsoo lisäksi, että riidanalainen

ehto voi käytännössä johtaa puitesopimuksen yksipuoliseen muuttamiseen siinä määrätyn hyväksymisolettaman kautta, koska maksupalvelunkäyttäjät eivät sen mukaan arvioi riittävän hyvin tällaisten ehtojen vaikutuksia.

- 61 Tältä osin on todettava, että sellaisten maksupalvelunkäyttäjien osalta, jotka ovat direktiivin 93/13 2 artiklassa tarkoitettuja kuluttajia, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen, puitesopimuksen muutosten hiljaista hyväksymistä koskevan ehdon kohtuuttomuuden valvontaa säännellään kyseisen direktiivin säännöksillä.
- 62 Direktiivin 2015/2366 säännöksistä ilmenee näet erityisesti sen johdanto-osan 55 perustelukappaleen valossa, että muun muassa direktiivin 2011/83 kaltaisia kuluttajansuojaa koskevia muita unionin oikeuden säädöksiä sovelletaan edelleen. Kun maksupalvelunkäyttäjä on kuluttaja, direktiiviä 2015/2366 voidaan tämän johdosta soveltaa samanaikaisesti direktiivin 93/13 kanssa, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2011/83, tämän siis vaikuttamatta toimenpiteisiin, jotka jäsenvaltiot ovat toteuttaneet pannakseen täytäntöön direktiivin 93/13, jolla toteutetaan sen soveltamisalalla vain vähimmäistason yhdenmukaistaminen ja sallitaan siis perussopimuksen mukaisten tiukempien kansallisten toimenpiteiden toteuttaminen tai voimassa pitäminen suojelun korkeamman tason varmistamiseksi kuluttajalle (ks. vastaavasti tuomio 2.4.2020, *Condominio di Milano*, via Meda, C-329/19, EU:C:2020:263, 33 kohta).
- 63 Direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdassa määritellään siten, miltä osin kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan välillä tehdyn sopimuksen ehto voidaan todeta kohtuuttomaksi. Kyseisen 3 artiklan 3 kohdassa viitataan mainitun direktiivin liitteeseen, jossa on ohjeellinen luettelo tällaisista ehdoista, joihin kuuluvat kyseisessä liitteessä olevan 1 kohdan j alakohdassa mainitut ”ehdot, joiden tarkoituksena tai seurauksena on – – elinkeinonharjoittajan valtuuttaminen muuttamaan sopimusehtoja yksipuolisesti ilman pätevää sopimuksessa mainittua syytä”. Direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdassa säädetään lisäksi, että kyseisessä direktiivissä tarkoitettu kohtuuton ehto ei sido kuluttajaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Mainitun direktiivin 8 artiklassa täsmennetään, että jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa direktiivin soveltamisalalla säännöksiä, joilla suojellaan kuluttajaa paremmin kuin direktiivissä vahvistetuilla säännöksillä, siltä osin kuin kyseiset säännökset ovat perussopimuksen mukaisia.
- 64 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis tutkittava, onko pääasiassa kyseessä oleva kuluttajien kanssa tehdyn puitesopimuksen yleisten sopimusehtojen hiljaista muuttamista koskeva 14 ehto kohtuuton, ja tarvittaessa tehtävä päätelmät kyseisen ehdon lainvastaisuudesta direktiivin 93/13 säännösten eikä direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohdan, luettuna yhdessä sen 54 artiklan 1 kohdan kanssa, kannalta.
- 65 Tältä osin on huomautettava, että unionin tuomioistuin on jo katsonut sellaisten vakioehtojen osalta, joiden nojalla sopimuksia voidaan mukauttaa yksipuolisesti, että kyseisten ehtojen on täytettävä direktiivissä 93/13 asetetut lojaliteettiperiaatteen mukaiset sekä tasapainon ja avoimuuden vaatimukset (ks. vastaavasti tuomio 21.3.2013, *RWE Vertrieb*, C-92/11, EU:C:2013:180, 47 kohta).
- 66 Ensimmäiseen kysymykseen on tämän johdosta vastattava, että direktiivin 2015/2366 52 artiklan 6 alakohdan a alakohtaa, luettuna yhdessä sen 54 artiklan 1 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että siinä säännellään tietoja ja ehtoja, jotka sellaisen maksupalveluntarjoajan on annettava, joka haluaa sopia palvelujensa käyttäjän kanssa hyväksymisolettamasta, joka koskee niiden tekemän puitesopimuksen muuttamista kyseisissä säännöksissä säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, mutta että siinä ei aseteta rajoituksia käyttäjän asemalle ja niiden sopimusehtojen tyyppille, jotka voivat olla tällaisen sopimisen kohteena, tämän rajoittamatta kuitenkaan näiden ehtojen kohtuuttomuuteen mahdollisesti kohdistuvaa valvontaa direktiivin 93/13 säännösten nojalla silloin, kun käyttäjä on kuluttaja.

Toisen kysymyksen a kohta

- 67 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyrkii toisen kysymyksensä a kohdalla selvittämään, onko direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohtaa tulkittava siten, että henkilökohtaisessa monitoimisessa pankkikortissa oleva NFC-toiminto, jolla on mahdollista maksaa pieniä summia kyseiseen korttiin liitetystä pankkitililtä, on kyseisessä säännöksessä määritellyn kaltainen maksuväline.
- 68 Direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohdan mukaan ”maksuvälineellä” tarkoitetaan kyseistä direktiiviä sovellettaessa ”henkilökohtaista laitetta ja/tai menettelytapoja, joista maksupalvelunkäyttäjä ja -tarjoaja ovat sopineet keskenään ja joita käytetään maksutoimeksiannon antamiseen”.
- 69 Direktiivin 2007/64 4 artiklan 23 alakohdan, jossa käytettiin vastaavaa sanamuotoa, mukaan ”maksuvälineellä” tarkoitettiin kyseistä direktiiviä sovellettaessa ”henkilökohtaista välinettä ja/tai menettelytapoja, joista maksupalvelunkäyttäjä ja maksupalveluntarjoaja ovat keskenään sopineet ja joiden avulla maksupalvelunkäyttäjä antaa maksutoimeksiannon”.
- 70 Tältä osin on todettava, että unionin tuomioistuin totesi 9.4.2014 annetun tuomion T-Mobile Austria (C-616/11, EU:C:2014:242), joka koski direktiivin 2007/64 4 artiklan 23 alakohdan tulkintaa, 31 kohdassa aluksi, että kyseisen säännöksen eri kieliversioiden välillä on joitakin eroavuuksia siltä osin kuin on kyse määrään ”henkilökohtainen” käytöstä käsitteen ”väline” ja/tai käsitteen ”menettelytavat” yhteydessä eri kieliversioista riippuen. Se palautti tämän jälkeen kyseisen tuomion 32 kohdassa mieleen vakiintuneen oikeuskäytännön, jonka mukaan yhtäältä unionin oikeussääntöjä on tulkittava ja sovellettava yhtenäisesti ottaen huomioon kaikilla unionin virallisilla kielillä laaditut versiot ja toisaalta unionin säädöksen erikielisten versioiden poiketessa toisistaan kyseessä olevaa säännöstä on tulkittava sen säännösten systematiikan ja tavoitteen mukaan, jonka osa säännös on. Unionin tuomioistuin totesi lopuksi mainitun tuomion 33 kohdassa, että maksuvälineen luokittelu ”henkilökohtaiseksi” kyseisessä säännöksessä tarkoitettulla tavalla edellyttää, että maksupalveluntarjoajalla on mahdollisuus tarkastaa, että maksutoimeksiannon on antanut käyttäjä, jolla on ollut siihen oikeus.
- 71 Unionin tuomioistuin totesi siis saman tuomion 34 ja 35 kohdassa, että maksuvälineiden, jotka eivät ole henkilökohtaisia, sellaisina kuin niitä nimenomaisesti tarkoitetaan kyseisen direktiivin 53 artiklassa, josta on tullut direktiivin 2015/2366 63 artikla, olemassaolosta seuraa välttämättä, että mainitun 4 artiklan 23 alakohdassa määritelty maksuvälineen käsite voi kattaa erilaisia menettelytapoja, jotka eivät ole henkilökohtaisia, joista on sovittu käyttäjän ja maksupalveluntarjoajan kesken ja joiden avulla käyttäjä antaa maksutoimeksiannon.
- 72 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tässä asiassa esittämän toisen kysymyksen a kohtaan on vastattava juuri tämän, direktiivin 2007/64 4 artiklan 23 alakohdassa, josta on tullut direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohta, tarkoitetun maksuvälineen käsitteen määritelmän valossa.
- 73 Kyseinen tuomioistuin katsoo nyt käsiteltävässä asiassa perustellusti, että tämän tuomion 70 ja 71 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, ettei pääasiassa kyseessä olevan kaltainen yksittäiseen pankkitiliin liitetyn monitoimisen pankkikortin NFC-toiminto ole direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohdassa mainitussa ensimmäisessä vaihtoehdossa tarkoitettu ”henkilökohtainen laite”, koska maksupalveluntarjoajalla ei ole mainitun toiminnon itsensä käytön johdosta mahdollisuutta tarkastaa, että maksutoimeksiannon on antanut käyttäjä, jolla on ollut siihen oikeus, niistä kyseisen kortin muista toiminnoista poiketen, jotka edellyttävät PIN-koodin tai allekirjoituksen kaltaisten henkilökohtaisten turvatunnusten käyttämistä.
- 74 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii siksi sitä, voiko NFC-toiminnon käyttö merkitä sinänsä direktiiviä 2015/2366 sovellettaessa kyseisen direktiivin 4 artiklan 14 alakohdassa mainitussa jälkimmäisessä vaihtoehdossa tarkoitettuja ”menettelytapoja”, jotka eivät ole henkilökohtaisia, ja siis ”maksuvälinettä”.

- 75 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 37–40 kohdassa, yksittäiseen pankkitiliin liitetyn pankkikortin NFC-toiminnon käyttäminen merkitsee menettelytapoja, jotka eivät ole henkilökohtaisia, joista on pitänyt sopia käyttäjän ja maksupalveluntarjoajan välillä ja joita käytetään maksutoimeksiannon antamiseen, joten kyseinen toiminto on direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohdan jälkimmäisessä vaihtoehdossa tarkoitettu ”maksuväline”.
- 76 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta näet ilmenee, että sen jälkeen, kun tällaiseen korttiin liitetyn pankkitilin haltija on aktivoinut NFC-toiminnon, kuka tahansa henkilö, jolla on kortti hallussaan, voi maksupalveluntarjoajan ja kyseisen käyttäjän välisen sopimuksen nojalla käyttää tätä toimintoa maksaakseen pieniä summia, jotka veloitetaan kyseiseltä tililtä, mainitussa sopimuksessa hyväksytyyn enimmäismäärän rajoissa tarvitsematta käyttää asianomaisen tilinhaltijan omia henkilökohtaisia turvatunnuksia maksutoimeksiannon tunnistamiseen tai vahvaan tunnistamiseen kyseisen direktiivin 4 artiklan 29–31 alakohdassa tarkoitettulla tavalla.
- 77 On täsmennettävä, että NFC-toiminto on erityispiirteidensä vuoksi oikeudellisesti erotettavissa NFC-toiminnon alustana toimivalla pankkikortilla olevista muista toiminnoista, jotka edellyttävät puolestaan henkilökohtaisten turvatunnusten käyttöä erityisesti sellaisten summien maksamiseksi, jotka ylittävät NFC-toiminnan käytölle vahvistetun enimmäismäärän. NFC-toiminto voidaan siis erikseen tarkasteltuna luonnehtia direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohdassa tarkoitetuksi maksuvälineeksi, ja se voi siis kuulua kyseisen direktiivin aineellisen soveltamisalan piiriin.
- 78 Tällaisella tulkinnalla voidaan myötävaikuttaa direktiivin 2015/2366 tavoitteiden toteutumiseen, koska sillä, että NFC-toimintoon sovelletaan näin suoraan kyseisessä direktiivissä asetettuja vaatimuksia, edistetään paitsi tämän uuden maksuvälineen kehittämistä maksupalveluntarjoajien välisessä terveessä kilpailussa myös kyseisten palvelujen käyttäjien ja erityisesti niiden käyttäjien, jotka ovat kuluttajia, suojelua kyseisen direktiivin johdanto-osassa ja etenkin sen kuudennessa perustelukappaleessa esitettyjen ohjeiden mukaisesti.
- 79 Toisen kysymyksen a kohtaan on siis vastattava, että direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohtaa on tulkittava siten, että henkilökohtaisessa monitoimisessa pankkikortissa oleva NFC-toiminto, jolla on mahdollista maksaa pieniä summia kyseiseen korttiin liitetystä pankkitililtä, on kyseisessä säännöksessä määritellyn kaltainen maksuväline.

Toisen kysymyksen b kohta

- 80 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisen kysymyksensä b kohdalla, onko direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että pienmaksun suorittaminen kontaktitta henkilökohtaisen monitoimisen pankkikortin NFC-toiminnolla on kyseisessä poikkeussäännöksessä tarkoitettua tarkasteltavana olevan maksuvälineen ”nimetöntä” käyttöä.
- 81 Direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla maksupalveluntarjoaja voi mainitun kohdan johdantolauseessa määriteltyjen kaltaisten pienmaksuvälineiden osalta sopia palvelujensa käyttäjän kanssa, että ne poikkeavat kyseisessä b alakohdassa luetelluista säännöksistä, jos ”maksuvälinettä käytetään nimettömästi” tai jos ”maksupalveluntarjoaja ei voi muista, maksuvälineen ominaisuuksiin liittyvistä syistä osoittaa, että maksutapahtuma oli vahvistettu”.
- 82 Unionin tuomioistuin on huomauttanut, että direktiivin 2007/64 53 artiklan 1 kohdan b alakohdasta, josta on tullut direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohta, ilmenee, että joitakin maksuvälineitä käytetään nimettömästi, jolloin maksupalveluntarjoajalla ei ole ensin mainitun direktiivin 59 artiklassa, josta on tullut viimeksi mainitun direktiivin 72 artikla, tarkoitettua tilanteessa velvollisuutta osoittaa, että kyseinen maksutapahtuma on ollut oikeutettu (tuomio 9.4.2014, T-Mobile Austria, C-616/11, EU:C:2014:242, 34 kohta).

- 83 Direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohdassa sallitaan tarkemmin sanottuna se, että maksupalveluntarjoaja ja sen palvelun käyttäjä poikkeavat sopimuksella ensinnäkin kyseisen direktiivin 72 artiklasta, jonka mukaan palveluntarjoajan on esitettävä näyttö maksutapahtumien hyväksymisestä ja toteuttamisesta, toiseksi saman direktiivin 73 artiklasta, jossa vahvistetaan periaate, jonka mukaan palveluntarjoaja on vastuussa oikeudettomista maksutapahtumista, ja kolmanneksi mainitun direktiivin 74 artiklan 1 ja 3 kohdasta, joilla poiketaan osittain mainitusta periaatteesta säätämällä, missä määrin maksaja voi joutua enintään 50 euron määrään saakka vastuuseen tällaisiin maksutapahtumiin liittyvistä menetyksistä, ei kuitenkaan sen jälkeen, kun palveluntarjoajalle on tehty ilmoitus maksuväliseen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta väriin käsiin.
- 84 On korostettava, että kyseisen direktiivin 63 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on poikkeuksena tulkittava suppeasti.
- 85 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ja komissio ovat todenneet, mainitun 63 artiklan 1 kohdan b alakohdan, luettuna siinä mainittujen säännösten valossa, sanamuodosta ilmenee, että niiden kahden tilanteen, joissa siinä säädettyä poikkeusta voidaan soveltaa, yhteisenä ominaispiirteenä on se, että maksupalveluntarjoaja on objektiivisesti kyvytön osoittamaan, että maksutapahtuma oli vahvistettu asianmukaisesti, joko asianomaisen maksuväliseen ”nimettömän” käytön vuoksi tai ”muista, maksuväliseen ominaisuuksiin liittyvistä syistä”.
- 86 Nyt käsiteltävässä asiassa on otettava huomioon seuraavat seikat siltä osin kuin on kyse siitä, voidaanko henkilökohtaisen monitoimisen pankkikortin NFC-toiminnolla suoritettua maksua pitää direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna ”nimettömänä” käytönä.
- 87 Yhtäältä tarkasteltavana oleva kortti on niin kutsuttu ”henkilökohtainen” kortti, kun se on liitetty tietyn asiakkaan eli ”maksajan”, sellaisena kuin se on määritelty kyseisen direktiivin 4 artiklan 8 alakohdassa, pankkitiliin ja kun kyseiseltä tililtä veloitetaan NFC-toiminnon välityksellä suoritettu maksu. Toisaalta tämäntyyppinen maksu, joka on rajattu pieniin summiin, edellyttää yksinomaan kyseisen kortin hallussapitoa sen jälkeen, kun asiakas on aktivoinut mainitun toiminnon, eikä tunnistamista PIN-koodin tai allekirjoituksen kaltaisia henkilöturvallisuustietoja käyttämällä. Tästä viimeksi mainitusta seikasta seuraa, että jokainen henkilö, joka voi päästä käsiksi mainittuun korttiin, voi suorittaa tällaisen maksun hyväksytyin enimmäismäärän rajoissa myös ilman tilinhaltijan suostumusta, jos kortti katoaa, se varastetaan tai se joutuu väriin käsiin.
- 88 Tässä yhteydessä on tärkeää erottaa toisistaan veloitettun tilin haltijan tunnistaminen, joka perustuu suoraan siihen, että kyseinen kortti on henkilökohtainen, ja se, että kyseinen tilin haltija mahdollisesti hyväksyy maksun, mitä ei voida todistaa pelkällä kortin käytöllä, kun tarkasteltavana oleva maksu suoritetaan NFC-toiminnolla. Haltijan lupaa tällaiseen maksuun ei näet voida päätellä pelkästään siitä, että kyseisellä toiminnolla varustettu kortti on fyysisesti hänen hallussaan.
- 89 NFC-toiminnon käyttäminen pienten summien maksamiseen merkitsee siis kyseisen direktiivin 63 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettua ”nimetöntä” käyttöä, vaikka kortti, jossa on mainittu toiminto, on liitetty tietyn asiakkaan pankkitiliin. Tällaisessa tilanteessa maksupalveluntarjoaja ei nimittäin objektiivisesti kykene tunnistamaan henkilöä, joka on maksanut tällä keinolla, eikä siis varmistamaan tai näyttämään toteen, että tilin haltija on asianmukaisesti hyväksynyt tapahtuman.
- 90 Kuten DenizBank on väittänyt, kyseistä tulkintaa tukevat direktiivin 2015/2366 tavoitteet, joita ovat ”[mahdollisuus] kehittää helppokäyttöisiä ja helposti saatavia maksukeinoja vähäriskisiä maksuja varten, joita ovat esimerkiksi pienmaksut kuten myyntipaikassa tapahtuvat kontaktittomat maksut”, kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan 96 perustelukappaleessa todetaan, ja ”antaa mahdollisuus[s] laajentaa uusien maksuvälneiden markkinoita ja taata kuluttajansuojan korkea taso näiden maksupalvelujen käytössä”, kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa todetaan. Saman direktiivin johdanto-osan 81 perustelukappaleessa todetaan samoin, että ”pienmaksuvälneiden olisi oltava halpa ja helppokäyttöinen vaihtoehto hinnaltaan edullisten

tavaroiden ja palvelujen maksamiseen, eikä niihin saisi kohdistaa liiallisia vaatimuksia”, ja siinä täsmennetään, että ”maksupalvelunkäyttäjillä olisi oltava riittävä suoja”. On näet paitsi maksupalvelutarjoajan myös sen asiakkaan edun mukaista, että käytettävissä on – siltä osin kuin asiakas sitä haluaa ja häntä suojataan riittävästi – NFC-toiminnon kaltaisia innovatiivisia, nopeita ja helppokäyttöisiä maksuvälineitä.

- 91 Direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohdan kyseinen tulkinta on lisäksi mainitun direktiivin yleisen rakenteen mukainen siltä osin kuin kyseisessä direktiivissä vahvistettujen sääntöjen mukaan asiakkaan, joka on valinnut, että hän käyttää pienmaksujen osalta NFC-toiminnon kaltaista yksinkertaistettua maksuvälinettä ilman tunnistamisen tarvetta, on katsottava hyväksyneen sen, että hän altistuu mahdollisesti kyseisen säännöksen nojalla sallittujen palveluntarjoajan vastuuta koskevien sopimusperusteisten rajoitusten vaikutuksille.
- 92 Kun unionin lainsäätävä rajoittaa – kuten mainitun 1 kohdan johdantolauseesta ilmenee – niiden taloudellisten menetysten määrää, joista asiakkaan on mahdollisesti vastattava, se antaa nimittäin kyseisen direktiivin artiklojen, luettuna tämän tuomion 90 kohdassa siteerattujen perustelukappaleiden valossa, mukaisesti mahdollisuuden varmistaa tasapaino tällaisesta välineestä johtuvien etujen ja riskien välillä erityisesti sellaisten asiakkaiden osalta, jotka ovat kuluttajia.
- 93 Tämän perusteella toisen kysymyksen b kohtaan on vastattava, että direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että pienmaksun suorittaminen kontaktitta henkilökohtaisen monitoimisen pankkikortin NFC-toiminnolla on kyseisessä poikkeussäännöksessä tarkoitettua tarkasteltavana olevan maksuvälineen ”nimetöntä” käyttöä.

Kolmas kysymys

- 94 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että maksupalveluntarjoaja, joka aikoo vedota kyseisessä säännöksessä säädettyyn poikkeukseen, voi tyytyä väittämään, että asianomaisen maksuvälineen käyttöä tai sen käytön jatkamista on mahdoton estää, vaikka tällaista mahdottomuutta ei voida osoittaa käytössä olevan teknisen tiedon objektiivisen tilan perusteella.
- 95 Direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään mainitun kohdan johdantolauseessa määriteltyjen pienmaksuvälineiden osalta, että maksupalveluntarjoaja voi sopia palvelujensa käyttäjän kanssa, että palveluihin ei sovelleta tiettyjä niiden vastavuoroisia velvoitteita eli kyseisessä a alakohdassa luetelluista säännöksistä seuraavia velvoitteita, ”jos maksuvälineen”, joka on niiden tekemän puitesopimuksen kohteena, ”käyttöä tai sen käytön jatkamista ei voida estää”.
- 96 Kyseisen 63 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuodosta ilmenee selkeästi, että tässä säännöksessä säädetyn poikkeusjärjestelmän soveltaminen edellyttää sen toteamista, ettei kyseessä olevan maksuvälineen käyttöä tai myöhempää käyttöä ole sen ominaisuuksien vuoksi mahdollista estää.
- 97 Direktiivin 2007/64 53 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, jota direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohta vastaa, säädettiin niin ikään, että siinä säädettyä poikkeusta sovellettiin sellaisessa konkreettisesti tilanteessa, jossa ”maksuvälinettä ei voi[tu] sulkea tai sen käytön jatkamista ei voi[tu] estää”.
- 98 Maksupalveluntarjoaja, joka haluaa käyttää direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohdassa annettua mahdollisuutta, ei siis voi omista velvoitteistaan vapautuakseen tyytyä mainitsemaan asianomaista maksuvälinettä koskevassa puitesopimuksessa, ettei se kykene estämään kyseisen välineen käyttöä tai sen käytön jatkamista. Kyseisen palveluntarjoajan on osoitettava – ja sen on näytettävä se toteen riitatilanteessa –, että mainitun välineen käyttöä tai sen myöhempää käyttöä ei teknisistä syistä voida millään tavalla estää. Jos asiaa käsittelevä tuomioistuin katsoo, että maksuvälineen käyttö tai

myöhempi käyttö oli käytännössä mahdollista estää käytössä olevan teknisen tiedon objektiivisen tilan perusteella, mutta palveluntarjoaja ei ole käyttänyt tätä teknistä tietoa, mainitun 63 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei voida soveltaa palveluntarjoajan hyväksi.

- 99 Tätä direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuodon tulkintaa tukee sekä mainitun säännöksen systemaattinen että teleologinen tulkinta.
- 100 Direktiivin 2015/2366 yleisestä rakenteesta on muistutettava, että kyseisen direktiivin 63 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan maksupalveluntarjoaja ja sen palvelujen käyttäjä voivat poiketa sopimuksella sellaisten veloitteiden soveltamisesta, jotka perustuvat ensinnäkin kyseisen direktiivin 69 artiklan 1 kohdan b alakohtaan, jonka mukaan käyttäjän on ilmoitettava ilman aiheutonta viivytystä palveluntarjoajalle asianomaisen maksuvälineen katoamisesta, varkaudesta tai joutumisesta väärin käsiin taikka sen oikeudettomasta käytöstä, toiseksi kyseisen direktiivin 70 artiklan 1 kohdan c ja d alakohtaan, joiden mukaan palveluntarjoajan on annettava käyttäjälle keinot tehdä kyseinen ilmoitus maksutta tai pyytää maksuvälineen käytön sallimista uudelleen, sekä kolmanneksi mainitun direktiivin 74 artiklan 3 kohtaan, jolla vapautetaan maksaja vastuusta taloudellisista seurauksista, joita kadonneen, varastetun tai väärin käsiin joutuneen maksuvälineen käytöstä aiheutuu sen jälkeen, kun hän on tehnyt säädetyn ilmoituksen, paitsi jos maksaja on toiminut petollisesti.
- 101 Siltä osin kuin direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohdalla otetaan käyttöön poikkeus edellä olevassa kohdassa mainituista muista säännöksistä ilmeneviin sääntöihin, sitä on tulkittava suppeasti, joten 63 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisedellytyksiä ei voida ymmärtää tavalla, joka johtaa sen näyttötaakan poistamiseen, jonka on kuuluttava mainittuun poikkeukseen vetoavalle henkilölle, ja siis kyseisen henkilön vapauttamiseen niistä haitallisista seurauksista, joita mainittujen sääntöjen soveltamisesta voi aiheutua.
- 102 Direktiivin 2015/2366 tavoitteista on todettava, että etenkin kyseisen direktiivin johdanto-osan 6, 53 ja 63 perustelukappaleesta ilmenee, että sillä pyritään suojaamaan maksupalvelujen käyttäjiä ja erityisesti tarjoamaan suojan korkea taso niille käyttäjille, jotka ovat kuluttajia (ks. direktiivin 2007/64 osalta tuomio 25.1.2017, BAWAG, C-375/15, EU:C:2017:38, 45 kohta ja tuomio 2.4.2020, PrivatBank, C-480/18, EU:C:2020:274, 66 kohta).
- 103 Direktiivin 2015/2366 johdanto-osan 91 perustelukappaleen mukaan maksupalveluntarjoajat ovat lisäksi vastuussa turvatoimenpiteistä, joiden on oltava oikeassa suhteessa asianomaisiin palveluihin liittyviin turvallisuusriskeihin, ja niiden on erityisesti luotava kehys, jolla lievennetään riskejä ja pidetään yllä tehokkaita poikkeamien hallintamenettelyjä kyseisen direktiivin 95 artiklan mukaisesti. Vaikka mainitun direktiivin johdanto-osan 96 perustelukappaleella näytetään hieman lieventävän näitä velvollisuuksia siltä osin kuin on kyse ”pienmaksu[ista] kuten myyntipaikassa tapahtuv[ista] kontaktittom[ista] maksu[ista]”, siinä ei kuitenkaan kyseenalaisteta periaatetta, jonka mukaan maksupalveluntarjoajat vastaavat turvallisuudesta, kun siinä todetaan, että ”teknisten sääntelystandardien luonnoksissa olisi täsmennettävä turvallisuusvaatimusten soveltamisen ulkopuolelle jättäminen”, kuten saman direktiivin 98 artiklassa säädetään. Delegoidun asetuksen 2018/389 2 ja 11 artiklassa, luettuna kyseisen asetuksen johdanto-osan 9 ja 11 perustelukappaleen valossa, määritetään siten, missä määrin mainitut palveluntarjoajat voivat poiketa tällaisten kontaktittomien maksujen osalta vahvaa tunnistamista koskevasta säännöstä.
- 104 Kuten julkisasiamies korostaa kuitenkin ratkaisuehdotuksensa 60 ja 61 kohdassa, jos maksupalveluntarjoaja voisi vapautua vastuustaan väittämällä pelkästään, ettei sen ole mahdollista estää maksuvälineen käyttöä tai sen myöhempää käyttöä, se voisi tällöin helposti teknisesti keskinkertaista tarjousta ehdottamalla vierittää palvelujensa käyttäjän vastuulle sellaisiin maksuihin liittyvät riskit, joita ei ole hyväksytty. Tällainen näiden riskien ja niihin liittyvien haitallisten seurausten siirtäminen ei olisi maksupalvelunkäyttäjien ja erityisesti kuluttajien suojelua koskevan tavoitteen

mukaista eikä sen säännön mukaista, jonka mukaan maksupalveluntarjoajat ovat vastuussa asianmukaisten turvatoimenpiteiden toteuttamisesta; tämä tavoite ja tämä sääntö ovat kumpikin direktiivillä 2015/2366 käyttöön otetun järjestelmän taustalla.

- 105 Direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohdasta näin omaksuttua tulkintaa ei voida kyseenalaistaa DenizBankin väitteillä, joiden mukaan kyseisellä arvioinnilla haitataan uusien liiketoimintamallien kehittämistä pienmaksupalvelujen alalla ja haitataan palveluntarjoajien vapautta tarjota maksukorttia, jonka osalta vain todetaan, ettei sen käyttöä voida estää, siitä riippumatta, miksi näin on. Nämä väitteet ovat näet ristiriidassa paitsi kyseisen säännöksen sanamuodon myös tämän direktiivin yleisen rakenteen ja sen säännösten tavoitteiden kanssa, jonka osa mainittu säännös on.
- 106 Kolmanteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että maksupalveluntarjoaja, joka aikoo vedota kyseisessä säännöksessä säädettyyn poikkeukseen, ei voi tyytyä väittämään, että asianomaisen maksuväliseen käyttöä tai sen käytön jatkamista on mahdoton estää, vaikka tällaista mahdottomuutta ei voida osoittaa käytössä olevan teknisen tiedon objektiivisen tilan perusteella.

Tämän tuomion ajallisten vaikutusten rajoittaminen

- 107 DenizBank on pyytänyt kirjallisissa huomautuksissaan lähinnä, että unionin tuomioistuin rajoittaa tuomionsa ajallisia vaikutuksia erityisesti siinä tapauksessa, että se katsoo, että henkilökohtaisen monitoimisen pankkikortin NFC-toiminto ei ole direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohdassa tarkoitettu maksuväline. Se vetoaa tämän pyyntönsä tueksi merkittäviin taloudellisiin vaikutuksiin, joita tuomiolla voi olla, ja siihen, että asianomaiset yritykset ovat perustellusti voineet odottaa toisenlaista tulkintaa.
- 108 Tästä on huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin voi ainoastaan täysin poikkeuksellisissa tapauksissa unionin oikeusjärjestykseen kuuluvaa yleistä oikeusvarmuuden periaatetta soveltaen rajoittaa kaikkien asianomaisten henkilöiden mahdollisuutta vedota sen tulkitsemaan säännökseen tai määräykseen vilpittömässä mielessä perustettujen oikeussuhteiden pätevyyden kyseenalaistamiseksi. Jotta tällainen rajoittava päätös voitaisiin tehdä, kahden olennaisen edellytyksen, eli asianomaisten vilpittömän mielen ja vakavien vaikeuksien uhan, on täyttyvä (ks. mm. tuomio 10.7.2019, WESTbahn Management, C-210/18, EU:C:2019:586, 45 kohta ja tuomio 3.10.2019, Schuch-Ghannadan, C-274/18, EU:C:2019:828, 61 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 109 Lisäksi on huomautettava, että DenizBankin pyyntö on ilmeisesti esitetty vain sen tilanteen varalta, että unionin tuomioistuin vastaisi kieltävästi toisen kysymyksen a kohtaan, mitä se ei kuitenkaan ole tehnyt. DenizBank ei missään tapauksessa ole esittänyt mitään konkreettista ja täsmällistä seikkaa, jolla voitaisiin osoittaa sen pyynnön perusteltavuus, koska se tyytyy esittämään yleisluonteisia väitteitä.
- 110 Tämän tuomion ajallisia vaikutuksia ei siis ole syytä rajoittaa.

Oikeudenkäyntikulut

- 111 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta 25.11.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366 52 artiklan 6 alakohtaan a alakohtaa, luettuna yhdessä sen 54 artiklan 1 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että siinä säännellään tietoja ja ehtoja, jotka sellaisen maksupalveluntarjoajan on annettava, joka haluaa sopia palvelujensa käyttäjän kanssa hyväksymisolettamasta, joka koskee niiden tekemän puitesopimuksen muuttamista kyseisissä säännöksissä säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, mutta että siinä ei aseteta rajoituksia käyttäjän asemalle ja niiden sopimusehtojen tyypille, jotka voivat olla tällaisen sopimisen kohteena, tämän rajoittamatta kuitenkaan näiden ehtojen kohtuuttomuuteen mahdollisesti kohdistuvaa valvontaa kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY säännösten nojalla silloin, kun käyttäjä on kuluttaja.
- 2) Direktiivin 2015/2366 4 artiklan 14 alakohtaa on tulkittava siten, että henkilökohtaisessa monitoimisessa pankkikortissa oleva lähimaksutoiminto (Near Field Communication), jolla on mahdollista maksaa pieniä summia kyseiseen korttiin liitetystä pankkitililtä, on kyseisessä säännöksessä määritellyn kaltainen maksuväline.
- 3) Direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että pienmaksun suorittaminen kontaktitta henkilökohtaisen monitoimisen pankkikortin lähimaksutoiminnolla (Near Field Communication) on kyseisessä poikkeussäännöksessä tarkoitettua tarkasteltavana olevan maksuvälineen ”nimetöntä” käyttöä.
- 4) Direktiivin 2015/2366 63 artiklan 1 kohdan a alakohtaa on tulkittava siten, että maksupalveluntarjoaja, joka aikoo vedota kyseisessä säännöksessä säädettyyn poikkeukseen, ei voi tyytyä väittämään, että asianomaisen maksuvälineen käyttöä tai sen käytön jatkamista on mahdoton estää, vaikka tällaista mahdottomuutta ei voida osoittaa käytössä olevan teknisen tiedon objektiivisen tilan perusteella.

Allekirjoitukset